

УДК 330.34

**ПРОБЛЕМИ ТА РИЗИКИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В
УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

Н. І. Ставнича

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: vkadres@gmail.com*

Доктрина збалансованого розвитку Україна 2030 [1] пропонує запуснути механізми розвитку суспільства, першим із яких є - розвиток і реалізація людського капіталу із забезпеченням його соціалізації. Це передбачає складний шлях соціального оновлення, втілення у практику соціального життя нових форм і зразків соціальних взаємин. І тут визначальну роль відводиться особистості, яка буде здатною соціалізуватися у конкретних умовах.

Під соціалізацію ми розуміємо як процес інтеграції особистості в соціальну систему, під час якої відбувається її пристосування, так і одночасне подолання негативних впливів середовища, яке заважає їй саморозвиватися та самостверджуватися. Оскільки старі соціальні механізми втрачають свою ефективність, а нові ще не сформувалися і не пройшли апробацію трансформаційні процеси українського суспільств набувають «кризового» стану. Він супроводжується невизначеністю та ризиками. І ці процеси посилюються, оскільки має місце заперечення окремих аспектів розвитку попереднього етапу змін у суспільстві. У нашому дослідженні ми звернемо увагу на проблеми та ризики соціалізації особистості. Зазначимо, що останнім часом більшої значущості набувають макрофактори соціалізації, оскільки встановлено, що вони прямо або опосередковано впливають на становлення особистості.

При переході до нового стилю життя, іншої моделі мислення має місце конфлікт між старим і новим, що призводить до того, що соціальне здоров'я громадян стає ще більш уразливим. На думку, Зубок Ю. А у подібному перехідному стані виникає ризик, який проявляється одночасно з наростанням соціальних, економічних, політичних та інших суперечностей, а його ступінь залежить від гостроти і масштабу цих протиріч. «Нездатність інституційних структур адекватно реагувати на подібні «больові синдроми» в суспільстві призводить до ескалації кризи і пролонгованого стану невизначеності» [2, с. 45].

Матеріали досліджень відділу моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій ДУ «ІЕПр НАН України» емпірично підтвердили, що зв'язок між соціальним капіталом та готовністю до економічних змін залежить від типу соціального капіталу та соціального статусу індивіда [3]. Стає зрозумілим, що на кожному етапі свого розвитку суспільство висуває вимоги до розвитку особистості, яка повинна успішно інтегруватися у соціальне середовище. Нині ця успішність значною мірою забезпечується комунікативними властивостями людини та станом її соціального здоров'я.

Зупинимося саме на цих аспектах.

Суттєвою проблемою на шляху соціалізації, що створює відчуття невпевненості та розпачу особистості, і у свою чергу впливає на стан соціального здоров'я, є посилення майнової нерівності в країні. Так, Україна відстає від інших країн за показником співвідношення доходів бідних і багатих. Якщо, приміром, у Китаї воно складає 7: 1, у країнах ЄС 5–7: 1, в Японії – 4,3: 1, то в Україні – 30: 1 [4, с. 336]. Складно соціалізуватися особистості, яка відчуває загрозу у безпеці. Так, результати досліджень свідчать про те, що найбільшими загрозами є: корупція 41,6%, зростання цін на енергоносії – 31,6%; інфляція – 31,6%; бідність – 28,9%; зовнішнє втручання у внутрішні справи країни – 27,1%; зростання цін на продукти харчування – 24,4%; безробіття – 23% [5, с. 109].

Якщо говорити про комунікаційні здібності особистості, то тут ми виділяємо новий канал соціалізації - глобальний інформаційно-мережевий простір. Він пронизує всі сфери соціального життя, торкається вказаних процесів як у нових, так і в традиційних інститутах соціалізації. Так, за індексом розвитку інформаційно-комунікативних технологій Україна у 2010 році займала 66-е місце в рейтингу зі 176 країн. У 2015 – вже 79-е [6]. За даними Держкомстату, кількість користувачів Інтернету у 2017 р. досягла 16 723 тис., що складає майже 40% населення [7]. Інтернет стає не тільки джерелом різноманітної інформації, але дає можливість знайти роботу, поспілкуватися з друзями, познайомитися тощо. Інформаційне поле впливає на сприйняття оточуючого світу, оцінку подій та явищ, які відбуваються як у суспільному, так і в особистому житті. І тут ризик ми вбачаємо у наявності так званої «комп'ютерної залежності». Наукові доробки [8] свідчать про те, що до 14 % користувачів Інтернету мають залежність, до 25 % набувають її протягом півроку від початку перебування в мережі.

Ризик соціалізації вбачаємо і побудові певного стереотипу сучасної особистості, пов'язаному із негативним ставленням людини до себе, до іншої людини і до своєї держави. Очевидним є дефіцит уваги, поваги до людини з боку держави і суспільства. Показником цього виступає показник Глобального індексу щастя, за яким Україна у 2017 р. посіла 132 сходинку серед 155 країн (на формування даного показника найбільший позитивний вплив має соціальна підтримка) [9].

Таким чином, українське суспільство об'єктивно зацікавлено в успішній соціалізації своїх членів. Успіх реалізації Доктрини збалансованого розвитку залежатиме від рівня консолідації суспільства, здатності її членів об'єднати зусилля для досягнення спільної мети-досягнення Цілей сталого розвитку, задекларованих ООН. І цьому, на нашу думку, має сприяти підвищення соціальної безпеки держави.

Список використаних джерел:

УКРАЇНА 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Видання друге. —

Львів: Кальварія, 2017. — 164 с.

Зубок Ю.А. Методология рискологического подхода в социологии молодежи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.socyouthran.ru/bookview.php?file=12&PHPSESSID=a7d6aa225dae5413267d4e45a4823a2e>.

«Соціокультурні виміри модернізації економіки України» [Електронний ресурс].- Режим доступу http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/02/Sociokulturni-vymiry-modernizacii-22_12_2014_V03.pdf

Євтушенко Г. І., Куценко В. І., Птащенко О. В. Нова парадигма вдосконалення системи менеджменту в контексті забезпечення економічного розвитку та соціальної безпеки Бізнес Інформ. 2017. Вип. № 4. С. 335-340.

Стегній О. Складові національної безпеки України: можливості соціологічного моніторингу Українське суспільство 1992–2010. Соціологічний моніторинг / за ред. В. Ворони, М. Шульги. Інститут соціології НАН України. 2010. С. 102–103.

Рейтинг стран мира по уровню развития ИКТ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/ratings/ict-development-index/ict-development-index-info>.

Транспорт і зв'язок України [стат. бюл.]. - К.: Держ. ком. стат. України, 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Юрьева Л.Н. Больбот Т.Ю. Компьютерная зависимость: формирование, диагностика, коррекция и профилактика. Днепропетровск, 2006. 196 с.

Українці втрачають відчуття щастя – звіт ООН. Радіо свобода [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29099224.html>

УДК 339.138 (477.73)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ МІСТА МИКОЛАЄВА

В. М. Стамат

Миколаївський національний аграрний університет

e-mail: vmkolesnyk@ukr.net

За умов ринкової економіки ефективно управління розвитком міст можливе на основі маркетингового підходу, зокрема територіального маркетингу. Він дозволяє виявляти та покращувати конкурентні переваги міст, сприяє притоку інвестицій, створенню сприятливого, позитивного іміджу міст. Маркетинг територій відіграє все більшу роль, а імідж міста впливає на кількість туристів, а від цього і розвиток економіки регіону. Успішність кожної окремої території в сукупності дає правильний курс держави. Підкреслення особливостей регіону дає містам перевагу у конкуруванні за інвестиції, досвідчених випускників, економічні та фінансові потоки. Саме маркетинг територій і правильне позиціонування міста дає можливість створити позитивний імідж, а як наслідок – сильний бренд, відомий на весь світ.